

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSR Bartłomiej Rajca

Protokolant: Mirosława Mękarska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 czerwca 2016 roku w Ś.

sprawy z powództwa A. U. i B. U.

przeciwko (...) SA w K.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) SA w K. solidarnie na rzecz powodów A. U. i B. U. kwotę 64,69 zł (sześćdziesiąt cztery złote 69/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi za okres od dnia 11 sierpnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów za okres od 05.02.2002 r. do 31.07.2004 r.;

II. w pozostałym zakresie powództwo o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów za ten okres oddala;

III. w pozostałym zakresie postępowanie umarza;

IV. zasądza od powodów solidarnie na rzecz strony pozwanej kwotę 8.894,22 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje powodom solidarnie uiścić na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej kwotę 1.344,48 zł tytułem wydatków tymczasowo poniesionych w toku postępowania przez Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Powodowie małżonkowie A. i B. U. pozwem z dnia 04 lipca 2011 r. wnieśli o zasądzenie solidarnie na swoją rzecz od strony pozwanej (...) SA z/s w K. (uprzednio: (...) SA z/s we W.) kwoty 20.700 zł z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są właścicielami nieruchomości w postaci działki nr (...) położonej w (...) o powierzchni 7.956 m², opisanej w księdze wieczystej nr (...). Na nieruchomości tej usytuowana jest trafostacja oraz przebiegają przez nią linie energetyczne o napięciu nie mniejszym niż 15 kV. Linie te zgodnie z informacjami posiadanymi przez powodów zostały wybudowane bez wymaganej zgody. Trzy linie energetyczne przebiegają w granicach działki powodów. Umieszczono tam również słup je podtrzymujący. Powodowie podnieśli, że ze względu na ich usytuowanie, nie mogą oni praktycznie wykorzystywać terenu pod tymi liniami, oraz w bliskiej od nich odległości. Powodowie powołali się przy tym na ograniczenia wynikające z § 77 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z którym zabronione jest składowanie materiałów bezpośrednio pod elektroenergetycznymi liniami napowietrznymi lub w określonej od nich odległości od skrajnych przewodów. Powodowie podnieśli, że tego względu nie mogą korzystać z terenu o powierzchni 1.150m², linia ciągnie się bowiem przez całą działkę. Powodowie wskazali, że określają wartość swojego roszczenia z

tytułu bezumownego korzystania na kwotę 20.700 zł i wskazali, że wyliczyli je w ten sposób, że powierzchnię zajęta przez linie pomnożyli przez cenę dzierżawy na tym terenie (0,5 zł za m²) za miesiąc. Powodowie wskazali, że liczą odszkodowanie za trzy lata od miesiąca sierpnia 2001 do lipca 2004r.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od powodów kosztów procesu według norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła, że powodowie wnieśli pozew o zasądzenie wskazanej w pozwie kwoty tytułem odszkodowania z tytułu rzekomego bezumownego korzystania z ich nieruchomości za okres od sierpnia 2001 do lipca 2004 r. Strona pozwana wskazała, że wobec takiego sformułowania pozwu wnosi o oddalenie powództwa w całości. Strona pozwana przyznała, że na nieruchomości powodów usytuowana jest elektroenergetyczna słupowa stacja transformatorowa nr R- (...), usytuowana przy samej granicy działki (przy drodze publicznej) oraz wybiegająca z niej jedna napowietrzna linia (nie zaś jak twierdzą powodowie trzy linie) średniego napięcia, która biegnie wzdłuż granicy działki powodów, osadzona na jednym jednonożnym słupie. Jednak strona pozwana podniosła, że żądanie wysuwane przez powodów, w świetle twierdzeń i wywodów zawartych w treści pozwu, jest całkowicie bezzasadne, a nade wszystko w żaden sposób nieudowodnione.

Strona pozwana w pierwszej kolejności podniosła brak legitymacji czynnej po stronie powodów co do żądania pozwu dotyczącego okresu od miesiąca sierpnia 2001 r. do dnia 05 lutego 2002 r., czyli do dnia nabycia przez nich ich nieruchomości. Powodowie nabyli bowiem ją dopiero z dniem 05 lutego 2002 r., toteż nie mogą oni wnosić jakichkolwiek pretensji za okres poprzedzający ten dzień. Strona pozwana podniosła też, że wbrew twierdzeniom powodów o braku zgody na jej powstanie, infrastruktura elektroenergetyczna strony pozwanej powstała w dniu 10 grudnia 1996 r. w oparciu o decyzję o pozwoleniu na budowę nr 169/96 z dnia 30.07.1996 r., przy czym jest oczywiste zdaniem strony pozwanej, że decyzja o pozwoleniu na budowę wydaje się jedynie podmiotom, który posiada prawo (tytuł) do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, przy czym decyzja o pozwoleniu na budowę została doręczona również ówczesnemu właścicielowi, a więc uprzedni właściciel ww. nieruchomości wyraził (przynajmniej milcząca) zgodę na posadowienie na tej nieruchomości ww. infrastruktury strony pozwanej, a powodowie nabyli ww. nieruchomość z już istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi.

Nadto strona pozwana podniosła, że obecnie obowiązujące przepisy nie kreują roszczenia o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z rzeczy. Nadto w kontekście faktu, że powodowie nabyli ww. nieruchomość z już istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi, nie wykazali też, że by doszło po ich stronie do jakiegokolwiek szkody. Nie wskazali również zachowania strony pozwanej, z którego powodowie wiązą fakt powstania rzekomej szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem strony pozwanej a ową bliżej nieokreśloną szkodą. Powodowie, nabywając ww. nieruchomość z już istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi, doskonale zdawali sobie sprawę, że urządzenia elektroenergetyczne nie będą ograniczać ich zamiarów wobec tej nieruchomości. Ponadto, co wynika z mapy załączonej do pozwu, powodowie w sposób całkowicie swobodny zagospodarowali swoją nieruchomość w bezpośrednim sąsiedztwie linii, w szczególności poprzez jej zabudowę budynkiem mieszkalnym i zabudowaniami gospodarczymi.

Nadto strona pozwana podniosła, że sposób wyliczenia wartości rzekomo należnej powodom kwoty jest całkowicie nie do zaakceptowania. Strona pozwana podniosła, że całkowicie niezrozumiałym jest stwierdzenie powodów jakoby napowietrzna linia średniego napięcia osadzona wyłącznie na jednonożnym słupie oraz słupowa stacja transformatorowa, miały zajmować powierzchnię aż 1.150 m² nieruchomości powodów. Całkowicie dowolne pozostaje też przyjęcie przez powodów, jakoby należne im było odszkodowanie obliczone w oparciu o ceny dzierżawne, które miałyby kształtować się w wysokości 0,5 zł/m² miesięcznie.

W odpowiedzi powodowie podtrzymali swoje dotychczasowe twierdzenia, podnosząc że bezspornym jest m.in., że na nieruchomości powodów umieszczona jest trafostacja oraz przebiega przez linia elektroenergetyczna o trzech przewodach o napięciu 20 kV. Zarzucili jednak, że z treści przedstawionego przez stronę pozwaną pozwolenia na

budowę wynika, że zostało ono wydane Zakładowi (...) SA, a strona pozwana nie wykazała następstwa prawnego po tym podmiocie. Nadto strona pozwana nie przedstawiła dokumentów, z których wynikałoby przeniesienie na nią prawa do dysponowania ww. nieruchomością przez podmiot, który uzyskał pozwolenie na budowę. Powodowie wskazali, że nie mogą korzystać z terenu pod ww. linią oraz w bliskiej od niej odległości, a obszar ten uwidocznili na załączniku do pozwu, i obliczyli ww. powierzchnię 1.150 m² w ten sposób, że linia ta, przebiegając nad całą nieruchomością powodów wzdłuż jednego z jej boków, wprawdzie nie zajmuje ww. powierzchni, lecz pokrywa teren obliczony przy przyjęciu z jednej strony długości działki, a jako drugi bok przyjęto rozpiętość linii powiększoną o odległości wynikające z ww. rozporządzenia. Powodowie podnieśli, że bezspornie strona pozwana zajmuje część nieruchomości powodów, przynajmniej jeżeli chodzi o posadowienie słupa oraz słupową stację transformatorową, a strona pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu na to, że ma prawo dysponowania nieruchomością w tej części, a ewentualna służebność przesyłu wchodzi w grę jedynie za okres od 3 sierpnia 2008 r. tj. z dniem wprowadzenia do porządku prawnego przepisów o tej służebności. Ponadto podtrzymali swoje twierdzenia o tym, iż urządzenia strony pozwanej znajdujące się na ww. nieruchomości znacznie ograniczają możliwość dysponowania nieruchomości. Dotyczy to dalszej jej zabudowy oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Pismem z dnia 19.12.2011 r. powodowie oświadczyli, że domagają się wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z ich nieruchomości za okres od m-ca lutego 2002 r. do miesiąca lipca 2004 r.

Pismami z dnia 03.10 i 16.12.2011 r. i strona pozwana podniosła, że jest następcą prawnym zarówno po przedsiębiorstwie państwowym Zakład (...), oraz po powstałej z niego spółce akcyjnej Zakład (...) SA. Pismem z dnia 15.02.2012 r. strona pozwana oświadczyła, że nie dysponuje żadnymi dokumentami dotyczącymi uzyskania przez Zakład (...) SA tytułu prawnego do dysponowania nieruchomością będącą obecnie własnością powodów na cele budowlane. Z informacji Starosty Powiatu (...) wynika, że w archiwach tego Starostwa nie odnaleziono akt związanych z decyzją nr (...) z dnia 30.07.1996 r., ustalono jedynie na podstawie stosownego rejestru, że taka decyzja została wydana.

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny:

Powodowie są od 05.02.2002 r. właścicielami na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości w postaci działki nr (...) położonej w (...) o powierzchni 7.956 m², opisanej w księdze wieczystej nr (...), nieruchomość ta jest zabudowana budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi, a nadto na nieruchomości powodów usytuowana jest elektroenergetyczna słupowa stacja transformatorowa nr R- (...), usytuowana przy samej granicy działki (przy drodze publicznej) oraz wybiegająca z niej jedna napowietrzna linia średniego napięcia L- (...) (20kV) o trzech przewodach, która biegnie wzdłuż jednej z granic działki powodów, osadzona na jednym przelotowym, jednożerdziowym słupie znajdującym się w głębi nieruchomości powodów.

Bezsporne (wskutek wyraźnego lub milczącego przyznania stron – art. 229 i 230 Kpc, szkic- k.4), a nadto tak:

Dowód: - odpis z księgi wieczystej nr (...) – k.5-12,

- mapa dla celów projektowych – k.13

Znajdująca się na nieruchomości powodów infrastruktura elektroenergetyczna strony pozwanej powstała w dniu 10 grudnia 1996 r. w oparciu o decyzję o pozwoleniu na budowę nr 169/96 z dnia 30.07.1996 r. wydaną spółce Zakład (...) SA we W..

Dowód: - kopia protokołu odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji robót inwestycyjnych i po kapitalnym remoncie nr 30/96 z dnia 10.12.1996 r. – k. 34

- kopia decyzji zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę nr 169/96 z dnia 30.07.1996 r. – k. 33

Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) istniało do momentu przekształcenia w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa na podstawie zarządzenia nr 192/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z 09.07.1993 r. w oparciu o ustawę z dnia 05.02.1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Z dniem 29 lipca 1993 r. spółka Zakład (...) SA, jako wstępująca we wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) (z wyłączeniem mienia przejętego przez (...) SA z/s w W.), została wpisana do rejestru handlowego wskutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) z dniem 12 lipca 1993 r. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Jednocześnie z rejestru handlowego wykreślone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...). Następnie wskutek połączenia w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 Ksh Zakład (...) SA został przejęty z dniem 30.04.2004 r. przez Zakład (...) SA, który zmienił nazwę na (...) SA, następnie nazwa podmiotu została zmieniona na (...) SA, a następnie na (...) SA. Obecnie z dniem 1 września 2011 r. nazwa wnioskodawcy brzmi (...) SA w K..

Dowód: - zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu nr 192/O./93 z dnia 09.07.1993 r. – 45-46

- wypis z aktu notarialnego z dnia 12.07.1993 r. – k. 47-59
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 29.07.1993 r. sygn.. akt Ns rej (...) – k.94
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 17.06.2004r . – k.95-96,
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 20.03.2008 r. – k. 97,
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 31.12.2008r . – k.98-99,
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 16.01.2009r . – k.100,
- odpis postanowienia SR dla Wrocławia-Fabrycznej z 01.09.2011r . – k. 65-67,101-103,
- odpisy zaświadczeń o dokonaniu wpisu – k.68, 99odw,104

Na skutek obecności na ww. nieruchomości słupowej stacji transformatorowej oraz słupa przelotowego całkowicie wyłączony jest z możliwości korzystania teren nieruchomości zajęty przez tę stację wraz z najbliższym, niezbędnym sąsiedztwem, o powierzchni ok. 3,5 m² i ten słup wraz z najbliższym, niezbędnym sąsiedztwem, o powierzchni ok. 4,5 m², i stan taki trwa to od momentu wybudowania tej infrastruktury.

Dopóki na terenie znajdującym się pod przewodami linii napowietrznej lub w niewielkiej odległości od przewodów nie zamierza się realizować obiektów budowlanych lub nie przewiduje się zagospodarowania terenu poprzez wykonanie wysokich nasadzeń, teren ten może być wykorzystywany praktycznie bez ograniczeń i przebywanie na nim nie podlega praktycznie żadnym ograniczeniom, poza przestrzeganiem elementarnych zasad ostrożności, wynikających ze zdrowego rozsądku.

W pasie pod linią L- (...) o szerokości ok. 2,4 m (wymiar rozpiętości przewodów ww. linii) dopuszczalna jest (i była w okresie objętym roszczeniem) wyłącznie realizacja zabudowy (mieszkaniowej, usługowej) o niewielkiej wysokości, do 3-4 m.

Całkowicie bezkolizyjnie nowy budynek zlokalizowany na nieruchomości powodów musiałby być oddalony od skrajnego przewodu linii o co najmniej 2,73 m, niezależnie od ewentualnych ograniczeń wynikających z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz z przepisów prawa budowlanego.

Natomiast na nieruchomości powodów nie występuje (i nie występowało za okres objęty roszczeniem) jakiegokolwiek niekorzystne oddziaływanie pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez przebiegającą przez nią linię napowietrzną i stację transformatorową.

W odniesieniu do słupowej stacji transformatorowej, jej oględziny można przeprowadzić bez wchodzenia na nieruchomości, używając sprzętu optycznego, usytuowanego przy drodze publicznej (działka nr (...)).

W przypadku słupa przelotowego jego oględziny wymagają wejścia na nieruchomości powodów lub też na nieruchomości sąsiednią. Do przeprowadzenia oględzin tego elementu infrastruktury wystarczający jest pas terenu o szerokości 1 m wyznaczony wzdłuż przebiegu linii L- (...) na odcinku biegnącym od drugiej drogi publicznej przylegającej do nieruchomości powodów (działka nr (...)) aż do tego słupa. Zabiegi eksploatacyjne takie jak pomiary skuteczności ochrony przeciwporażeniowej oraz napięć dotykowych spodziewanych wymagają wejścia pracownika z urządzeniem pomiarowym na nieruchomości (np. drogą wyznaczoną w celu przeprowadzenia wymiany przewodu), na której posadowione są konstrukcje wsporcze takie jak słup przelotowy czy słupowa stacja transformatorowa, przy czym do wykonania tej czynności nie jest konieczny dojazd do niej samochodem. W tym przypadku za wystarczającą należy uznać powierzchnię ok. 3,5 m² w otoczeniu słupowej stacji transformatorowej oraz ok. 4,5 m² w otoczeniu słupa przelotowego, tożsame z powierzchnią nieruchomości powodów całkowicie wyłączoną z możliwości korzystania z niej wskutek posadowienia tam konstrukcji wsporczych. Tak wyznaczone obszary w pełni zabezpieczają możliwość wykonania pozostałych czynności konserwacyjno-remontowych, zarówno na słupowej stacji transformatorowej, jak i na słupie przelotowym.

W razie awarii słupowej stacji transformatorowej problem dojazdu do niej samochodami specjalistycznymi nie istnieje, gdyż dogodny dojazd ze względu na lokalizację stacji przy granicy działki nr (...) możliwy jest bezpośrednio z drogi publicznej (dr 517). Dojazd do słupa przelotowego wymaga wyznaczenia drogi dojazdowej o szerokości 3,5 m od strony drogi publicznej przebiegającej po północnej stronie działki (dr 519), wzdłuż jej przebiegu.

Do ewentualnej wymiany przewodu linii napowietrznej wystarczy pas terenu o szerokości 1 m, który to pas może posłużyć także do dokonania oględzin przewodów linii, a także do dojścia ekipy monterskiej pod słup przelotowy.

Dowód: - opinia biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki M. S. wraz z załącznikiem poglądowym – k. 349-368,

- ustne wyjaśnienia do opinii – nośnik zapisu k. 398, transkrypcja – k. 438-448

Na skutek obecności słupowej stacji transformatorowej oraz słupa przelotowego całkowicie wyłączony z możliwości korzystania z nieruchomości powodów jest obszar tej nieruchomości fizycznie zajęty przez tę stację i ten słup, wynoszący wraz z niezbędnym obszarem wokół tej stacji i tego słupa łącznie 8 m². Obszar niezbędny do dokonywania ewentualnych oględzin, konserwacji oraz napraw (usuwania awarii, wymiany przewodów) wynosi łącznie 249 m². Obszar ograniczenia w realizacji obiektów budowlanych, obszar wycinki drzewostanu przy uwzględnieniu linii zabudowy wynosi łącznie 790 m² (w tym ww. pozostałe obszary).

Dowód: - opinia biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii Z. T. z 24.04.2015 r. z mapą przebiegu linii elektroenergetycznej – k.400-401,

- wyjaśnienia biegłego – k. 453

Wynagrodzenie za korzystanie w okresie od 05.02.2002 r. do 31.07.2004 r. z nieruchomości powodów poprzez utrzymywanie tam słupowej stacji transformatorowej oraz słupa przelotowego strony pozwanej wynosi:

- 1.822 zł, przy przyjęciu, że strona pozwana korzystała w tym okresie z obszaru nieruchomości powodów o pow. 790 m²;

- 605 zł przy przyjęciu, że strona pozwana korzystała w tym okresie z obszaru nieruchomości powodów o pow. 249 m²;

Dowód: - opinia biegłej sądowej z zakresu szacowania nieruchomości przy SO w Legnicy A. M. z załącznikami – k. 45-481

Sąd zważył ponadto, co następuje:

Powództwo okazało się jedynie w nieznacznej części zasadne.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy powodom przysługuje roszczenie strony pozwanej o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z ich nieruchomości w okresie, którego dotyczył pozew, i w jakiej ewentualnie wysokości. O to w istocie od początku wnosili powodowie i tak to ostatecznie sprecyzowali, posługując się jednak niestarannie w niektórych pismach lub ich częściach pojęciem „odszkodowania” za bezumowne korzystanie, które – w czym należy się zgodzić ze stroną pozwaną - jest nieznanym polskiemu prawu cywilnemu albowiem zawiera w sobie rozłączne instytucje wynagrodzenia za bezumowne korzystanie i odszkodowania za poniesioną szkodę. Ponadto zgodzić się należy ze stroną pozwaną, że powodowie nie wykazali, ani nawet nie twierdzili, że by doszło po ich stronie do jakiejś konkretnej szkody (ograniczając się jedynie do bliżej niesprecyzowanych w żaden sposób twierdzeń o tym, iż urządzenia strony pozwanej znajdujące się na ww. nieruchomości znacznie ograniczają im możliwość dysponowania ich nieruchomością, dalszej jej zabudowy oraz prowadzenia działalności gospodarczej), oraz nie wykazali również adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy domniemanym deliktem strony pozwanej, polegającym – jak się wydaje – na umieszczeniu w przeszłości na nieruchomości, będącej obecnie własnością powodów, swojej infrastruktury elektroenergetycznej - a ową bliżej nieokreśloną szkodą. Nie wykazali zatem podstawowych przesłanek z art. 415 Kc czy też jakichś przepisów szczególnych, które kreowałyby dla nich powstania roszczenia stricte odszkodowawczego.

Zarzut braku legitymacji czynnej powodów w okresie do dnia nabycia własności ww. nieruchomości przez powodów tj. do dnia 05.02.2002 r., podniesiony w odpowiedzi na pozew, zdezaktualizował się w toku postępowania, gdyż w odpowiedzi na ten zarzut powodowie poprzez oświadczenie zawarte w ich piśmie procesowym z 19.12.2011 r. niejako „dostosowali” swoje roszczenie do tego zarzutu, wskazując jako początek okresu, za który liczą bezumowne korzystanie, de facto okres od kiedy zostali właścicielami tej nieruchomości. Należy przy tym przyjąć, że za wcześniejszy, początkowo wskazany, okres czasu postępowanie stało się bezprzedmiotowe i w tym zakresie w pkt III wyroku Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 355 § 1 Kpc. Nie sposób byłoby bowiem twierdzić, że ww. pismem powodowie nie zmienili powództwa, a jedynie zmodyfikowali podstawę faktyczną zawartą w uzasadnieniu. Wnosząc o zasądzenie na swoją rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie za częściowo przynajmniej inny okres niż dotychczas, powodowie dokonali częściowej zmiany podstawy faktycznej powództwa, a to jest najdalej idący rodzaj przekształcenie powództwa. W uzasadnieniu uchwały połączonych I.: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, Sąd Najwyższy wskazał, że zmiana podstawy powództwa polega na wymianie okoliczności faktycznych przytoczonych na wymianie okoliczności faktycznych przytoczonych na uzasadnienie żądania pozwu (art. 187 § 1 pkt 2), czyli na odwołaniu przytoczeń zawartych w pozwie i na równoczesnym przytoczeniu innych okoliczności faktycznych, co miało właśnie miejsce po części w niniejszej sprawie. Należy zatem przyjąć, że powodowie częściowo cofnęli w sposób dorozumiany pozew w dotychczasowym kształcie, a strona pozwana nie sprzeciwiła się ostatecznie temu cofnięciu (art. 203 § 3 zd. 2 Kpc).

Zdaniem Sądu z ustaleń faktycznych w sprawie wynika, że w okresie objętym powództwem pomiędzy powodami a stroną pozwaną nie istniał żaden stosunek zobowiązaniowy, przedmiotem którego byłoby uprawnienie strony pozwanej do korzystania z nieruchomości powodów, związane z posadowieniem tam infrastruktury elektroenergetycznej strony pozwanej w postaci elektroenergetycznej słupowej stacji transformatorowej nr R- (...), oraz wybiegającej z niej napowietrznej linii średniego napięcia L- (...) (20kV) o trzech przewodach, osadzonej na jednym przelotowym, jednożerdziowym słupie.

Zatem stronę pozwaną należy uznać za posiadacza służebności gruntowej na nieruchomości powodów w okresie objętym powództwem, albowiem faktycznie korzystała ona z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 § 1 k.c.). Służebność ta polegała na korzystaniu przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów poprzez posadowienie tam swojej infrastruktury, utrzymywanie jej i korzystanie z niej i jest postacią służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści obecnie funkcjonującej w obrocie prawnym służebności przesyłu. Bezsporne było bowiem w niniejszej sprawie, że korzystanie przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów (w tym również

w przestrzeni powietrznej nad tą nieruchomością w takim zakresie, że należy ją zaliczyć do sfery objętej prawem jej własności) polegało na korzystaniu z trwałego, widocznego i takiego, o którym mowa w art. 49 § 1 Kc urządzenia, gdyż znajdująca się na tej nieruchomości - w okresie objętym powództwem i do chwili obecnej - infrastruktura strony pozwanej niewątpliwie ma charakter trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 Kc, albowiem z doświadczenia życiowego wiadomo, że urządzenia tego typu mają taki charakter i są takich rozmiarów, że są widoczne na nieruchomości niemal od pierwszego na nie spojrzenia i są posadowione na trwałych podstawach takich jak słupy (drewniane, betonowe, metalowe) lub innych podobnych konstrukcjach. Powodowie z pewnością zdawali – lub powinni byli zdawać - sobie zatem sprawę, w momencie nabywania przez nich własności ww. nieruchomości, z istnienia tych urządzeń. Należy też w niniejszej sprawie podzielić ugruntowany już pogląd Sądu Najwyższego, który kilkakrotnie wypowiedział się za dopuszczalnością istnienia, a nawet nabycia w drodze zasiedzenia (to ostatnie nie miało jednak miejsca w niniejszej sprawie), służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa, w szczególności również przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, co nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 30.05.2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 3 sierpnia 2008 r. (m.in. wyrok SN z 03.02.2010 r., II CSK 444/09, wyrok SN z 12.12.2008 r., sygn.. akt II CSK 389/08 Lex nr 484715, uchwała SN z 07.10.2008 r., III CZP 89/08, LEX nr 458125, postanowienie SN z 04.10.2006 r., II CSK 119/06, wyrok SN z 11.03.2005 r., II CK 489/04, LEX nr 301735).

W niniejszej sprawie należy przyjąć, że strona pozwana była jedynie posiadaczem służebności i to w złej wierze, gdyż wobec zaprzeczenia przez powodów, nie wykazała wbrew obowiązkowi z art. 6 Kc, by budując i utrzymując ww. infrastrukturę na nieruchomości, stanowiącej obecnie własność powodów dysponowała jakimkolwiek do tego cywilnoprawnym tytułem, a nadto z okoliczności faktycznych sprawy nie wynika, że wchodząc w posiadanie tej służebności mogła pozostawać w błędnym, lecz usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje jej tytuł prawny umożliwiający jej wykonywanie tej służebności. Przyjmuje się bowiem, że dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza rzeczy, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo, a w złej wierze jest ten, który wie albo powinien wiedzieć, że prawo nie przysługuje jemu, lecz innej osobie (tak postanowienie SN z 19.07.2000 r. sygn. akt II CKN 282/00, LEX nr 52565). W ostatnim orzecznictwie sądowym (tak m.in. postanowienie SN z 05.12.2007 r., sygn. akt I CSK 300/07, LEX 339709, z 17.12.2010 r. III CSK 57/10, Lex nr 852661) dominuje też pogląd, że o przypisaniu posiadaczowi dobrej lub złej wiary przy wykonywaniu posiadania decydują okoliczności opisujące jego stan świadomości w chwili objęcia władztwa nad rzeczą (tak m.in. postanowienie SN z 17.12.2010 r., III CSK 57/10). Zgodnie z poglądem wyrażonym w najnowszym orzecznictwie sądowym dobra wiara zasiadającego posiadacza występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa (tak m.in. postanowienie SN z 07.05.2014r. II CSK 472/13).

Przekonania o dobrej wierze strony pozwanej nie można domniemywać w szczególności z faktu legalności samego procesu budowlanego, w wyniku którego infrastruktura strony pozwanej została wybudowana na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powodów, gdyż legalność budowy tej infrastruktury w sensie administracyjnoprawnym nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia ściśle cywilnoprawnej kwestii jaką jest kwestia posiadania nieruchomości w zakresie służebności gruntowej. Ponadto w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy nie można w ocenie Sądu domniemywać, że przy wydawaniu decyzji o pozwoleniu na budowę infrastruktury strony pozwanej, jej poprzednik (...) SA posiadał w rzeczywistości prawo (tytuł) do dysponowania tą konkretną nieruchomością powodów na cele budowlane, gdyż ani strona pozwana (będąca profesjonalnym przedsiębiorcą, dysponującą dokumentacją eksploatacyjną swojej infrastruktury nieraz sprzed kilkudziesięciu lat) ani odpowiedni urząd taką dokumentacją nie dysponują. Nie można zatem wykluczyć, że decyzja ta została wydana bez takiego tytułu, mając na uwadze że była ona wydawana niewiele lat po przemianach ustrojowych przełomu lat 80 i 90, a przekonanie o priorytetowości „państwowych” inwestycji, a w związku z tym przekonanie o braku obowiązku spełnienia wszystkich wymogów formalnych, w szczególności o charakterze cywilnoprawnym, danych inwestycji, pozostawało wciąż silne i mogło doprowadzić do ominięcia w tym procesie wymogu uzyskania tytułu prawnego do nieruchomości m.in. będącej wówczas własnością prywatną poprzednika powodów. Także z faktu, że odpis decyzji o pozwoleniu na budowę miał być doręczony ówczesnemu właścicielowi nieruchomości powodów E. Z. (bo nic innego strona pozwana nie wykazała,

w szczególności by odpis ten rzeczywiście był doręczony tej osobie), nie można domniemywać, tak jak chce tego strona pozwana, że ówczesny właściciel wyraził milcząco zgodę na posadowienie na tej nieruchomości ww. infrastruktury strony pozwanej, ze skutkiem cywilnoprawnym w postaci uzyskania przez stronę pozwaną tytułu prawnego do korzystania z tej nieruchomości lub nawet powstania przekonania, że cudzego prawa nie narusza. Ewentualny brak odwołania się ówczesnego właściciela od ww. decyzji mógł mieć znaczenie jedynie dla losów postępowania administracyjnoprawnego związanego z wydaniem tej decyzji, nie może być jednak źródłem domniemania na gruncie cywilnoprawnym tej sprawy. Ponadto jak wynika z poglądu wyrażonego w orzecznictwie sądowym korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności na podstawie oświadczenia złożonego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem tej służebności w złej wierze (tak m.in. wyrok SN z 04.02.1988 r., IV CR 45/88, OSNCP 1990, z.2-3, poz.33).

Natomiast nie sposób się zgodzić z powodami, że strona pozwana nie może wywodzić swojego posiadania od podmiotu, który uzyskał decyzję o pozwoleniu na budowę infrastruktury na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powodów. Strona pozwana wykazała bowiem w ocenie Sądu za pomocą przedłożonych przez siebie dokumentów swoje następstwo prawne po przedsiębiorstwie państwowym Zakład (...), a następnie po następcy tego przedsiębiorstwa – Zakładzie (...) SA i kolejnych następcach. W przypadku tego pierwszego następcy następstwo prawne wynika z art. 5 ustawy z dnia 05.02.1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa, a w przypadku kolejnych następców następstwo prawne wynika z art. 492 § 1 pkt 1 Ksh i z art. 494 § 1 Ksh lub miało charakter jedynie zmiany firmy, pod którą działał uczestnik. Następstwo to za każdym razem miało charakter sukcesji uniwersalnej (całościowej lub częściowej), a więc wiązało się z przeniesieniem ogółu praw (art. 552 Kc, do których należy zaliczyć również posiadanie służebności, art. 551 Kc) i obowiązków z poprzednika prawnego na następcę lub było tylko zmianą firmy. Dlatego niezasadne byłoby też wymaganie, by dla wykazania przeniesienia posiadania tej służebności na stronę pozwaną z jej poprzedników prawnych konieczne byłoby wskazanie tej służebności np. w wykazie przejmowanego majątku przez kolejnych poprzedników strony pozwanej i wreszcie przez samą stronę pozwaną. Doszło również niewątpliwie do przeniesienia posiadania służebności gruntowej. Zarówno przedstawiona przez stronę pozwaną dokumentacja, jak i zasady doświadczenia życiowego wskazują, że w okresie przed 1989 r. (oraz wiele lat po zmianie ustroju politycznego i gospodarczego) brak było wielości podmiotów zajmujących się dystrybucją energii elektrycznej na jednym obszarze, co wynikało w sposób niewątpliwy z podstawowych zasad poprzedniego ustroju gospodarczego. Przynajmniej w drodze domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.), wyprowadzonego z tych powszechnie znanych okoliczności oraz faktu posiadania przez stronę pozwaną dokumentacji danej linii, należy przyjąć, że kolejne podmioty będące poprzednikami strony pozwanej przekazywały sobie posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z nieruchomości poprzez eksploatowanie urządzeń przesyłowych (tak również SO we Wrocławiu w sprawie II Ca 875/14).

Zgodnie z art. 352 § 2 Kc do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy. Oznacza to możliwość odpowiedniego zastosowania art. 224 i 225 Kc w zw. z art. 230 Kc czyli tzw. roszczeń uzupełniających (vide: postanowienie SN z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, wyrok SN z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 32/03, uchwała SN z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05). Nie można byłoby zgodzić z poglądem, że wobec owego „uzupełniającego” charakteru tych roszczeń i w związku z brakiem żądania usunięcia infrastruktury elektroenergetycznej powodowie nie mogą domagać się wynagrodzenia za korzystanie z jej nieruchomości. W orzecznictwie sądowym wyrażony został zasługujący na aprobatę pogląd, iż właścicielowi nieruchomości przysługuje roszczenie o odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z niej, przeciwko posiadaczowi służebności w złej wierze, niezależnie od zgłoszenia roszczenia określonego w art. 222 § 2 Kc (tak uchwała SN z 17.06.2005 r. w sprawie III CZP 29/2005, OSNC 2006/4/64, wyrok Sądu Najwyższego z 03.02.2010 r., II CSK 44/09). Należy zatem przyjąć na podstawie ww. przepisów Kodeksu cywilnego, że co do zasady powodowi przysługuje wynagrodzenie za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną, jako posiadaczowi w złej wierze, z ich nieruchomości. Odmienne poglądy byłyby nie do pogodzenia z istotą prawa własności (art. 140 Kc), które daje właścicielowi prawo korzystania z rzeczy z wyłączeniem innych osób, dysponowania rzeczą, ale też i czerpania z niej dochodów. Ponadto strona pozwana nie wykazała by poprzedni właściciel nieruchomości powodów otrzymał odszkodowanie z tytułu budowy infrastruktury

elektroenergetycznej na jego gruncie, co mogłoby mieć ewentualny wpływ na wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów.

Odnosnie wysokości należnego powodom wynagrodzenia należy wskazać, że decydujące są w tym zakresie stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy oraz zakres posiadania rzeczy przez adresata roszczenia w określonym czasie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wysokość należnego właścicielowi wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego rzeczy powinno ustalać się według stawek cen rynkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 r., IV CKN 5/2000 i wskazane tam dalsze orzecznictwo). W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie też zwrócono uwagę, że posiadanie służebności nie pozbawia właściciela całkowicie władztwa nad nieruchomością obciążoną. Z tego też względu stosowanie przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości cen rynkowych właściwych dla najmu lub dzierżawy jest nieuzasadnione; w ramach obiektywnych kryteriów można natomiast zastosować odpowiednie ceny rynkowe za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności, których wysokość nie może pomijać stopnia ingerencji w treść prawa własności, mającej wpływ na zakres korzystania z nieruchomości (zob. wyroki: z dnia 8 czerwca 2005 r., V CSK 679/04, nie publ. i z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 444/09, nie publ.). Powodowie nie mogli zatem uzyskać rozstrzygnięcia uwzględniającego dochodzone roszczenia w pełnym zakresie, powołując się jedynie na stawki rynkowe czynszu dzierżawnego, stosowane dla nieruchomości tego samego rodzaju. (tak m.in. wyrok SN z 24.01.2014 r., V CSK 117/13, Lex nr 1478715).

Dokonując ustaleń faktycznych co do zakresu, w jakim strona pozwana korzystała bezumownie z nieruchomości powodów, Sąd oparł się na opinii M. S. (2), biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki M. S., nie dzieląc zastrzeżeń powodów co do tej opinii. W ocenie Sądu treść tej opinii wraz z wyjaśnieniami biegłego nie wykazuje sprzeczności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, które uzasadniałyby konieczność dopuszczenia opinii uzupełniającej lub zasięgnięcia opinii innego biegłego, a właśnie pod tymi względami należy oceniać operaty szacunkowe jako opinie biegłych. Zgodnie bowiem z poglądem wyrażonym w orzecznictwie sądowym (por. m.in. wyrok SN z 7.04.2005 r. w sprawie II CK 572/04, opubl. w LEX nr 151656) specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Z tych względów w ocenie Sądu zarzuty powodów, z którymi się nie zgodził biegły w swoich wyjaśnieniach i do których w najdrobniejszych szczegółach odniósł się ustnie na rozprawie, stanowią jedynie wyraz subiektywnego przekonania i jednostronnej polemiki z ustaleniami biegłego, opartej na niezadowoleniu z określonego przez biegłego zakresu korzystania z nieruchomości powodów przez stronę pozwaną. Tymczasem w orzecznictwie sądowym wyrażono wielokrotnie opinię, że nie ma uzasadnienia wniosek o powołanie kolejnego biegłego (lub o kolejne opinie uzupełniające) jedynie w sytuacji, gdy już złożona opinia jest niekorzystna dla strony (tak m.in. SN w wyroku z 16.09.2009 r. I UK 102/09, LEX nr 537027 oraz wyrok SN z 06.05.2009 r., II CSK 642/08, LEX nr 511998).

Na podstawie ww. opinii Sąd uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy za obszar, z którego strona pozwana korzystała bez umowy w okresie objętym ostatecznie powództwem należy uznać wyłącznie wskazany przez biegłego M. S. obszar tej nieruchomości zajęty przez słupową stację transformatorową oraz obszar zajęty przez jednożerdzkowy słup przelotowy wraz z najbliższym, niezbędnym sąsiedztwem, jako obszar tej nieruchomości całkowicie wyłączony z możliwości korzystania z niej. Z ustaleń faktycznych wynika bowiem, że dopóki na terenie znajdującym się pod przewodami linii napowietrznej lub w niewielkiej odległości od przewodów nie zamierza się realizować obiektów budowlanych lub nie przewiduje się zagospodarowania terenu poprzez wykonanie wysokich nasadzeń, teren ten może być wykorzystywany praktycznie bez ograniczeń i przebywanie na nim nie podlega praktycznie żadnym ograniczeniom, poza przestrzeganiem elementarnych zasad ostrożności, wynikających ze zdrowego rozsądku. Zresztą, jak wynika z ustaleń faktycznych zagospodarowanie terenu pod liniami i w ich najbliższym sąsiedztwie poprzez np. jej zabudowę, nie jest całkowicie wyłączone, gdyż w pasie pod linią L- (...) o szerokości ok. 2,4 m dopuszczalna jest (i była w okresie objętym roszczeniem) realizacja zabudowy (mieszkaniowej, usługowej), o niewielkiej wysokości do 3-4 m. Nadto jak słusznie podnosiła strona pozwana powodowie, choć niezwykle ogólnikowo powoływali się na ograniczenia możliwość dysponowania swoją nieruchomością w postaci dalszej jej zabudowy oraz prowadzenia działalności gospodarczej, nie wykazali, by z tego tytułu ponieśli jakąś konkretną szkodę (a należy wskazać, że

nieruchomość powodów jest już zabudowana budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi, a powodowie z pewnością zdawali – lub powinni byli zdawać - sobie zatem sprawę, w momencie nabywania przez nich własności ww. nieruchomości, z istnienia urządzeń strony pozwanej), a nawet gdyby to zrobili, mogłoby to stać się przedmiotem roszczenia odszkodowawczego, dochodzonego na zasadzie deliktowej z art. 415 Kc lub jakichś przepisów szczególnych, którego to roszczenia powodowie nie formułowali, nie mówiąc już o jego wykazaniu. Nadto, jak wynika z ustaleń faktycznych na nieruchomości powodów nie występuje (i nie występowało za okres objęty roszczeniem) jakiegokolwiek niekorzystne oddziaływanie pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez przebiegającą przez nią linię napowietrzną i stację transformatorową.

Wprawdzie biegły wskazał, że pewne czynności związane z eksploatacją infrastruktury strony pozwanej takie jak pomiary skuteczności ochrony przeciwporażeniowej oraz napięć dotykowych spodziewanych, czy też czynności usuwania awarii albo czynności wymiany przewodów napowietrznych linii wymagają (lub mogą wymagać) wejścia przedstawicieli strony pozwanej na nieruchomość powodów, ale jednocześnie wskazał, że niektóre z tych czynności takie jak oględziny słupowej stacji transformatorowej oraz słupa przelotowego można przeprowadzić bez wchodzenia na nieruchomość powodów, a nadto zauważył, że brak jest o tym jakichkolwiek informacji. Słusznie podnosiła też strona pozwana, że powodowie nie wykazali, by w okresie objętym pozwem, którekolwiek z tych czynności były wykonywane przez stronę pozwaną w taki sposób, by wiązało się to z ingerencją w prawo własności nieruchomości powodów. Powodowie nie wykazali zatem by strona pozwana korzystała w okresie objętym powództwem z ich nieruchomości w innym zakresie niż na ww. obszarze całkowicie wyłączonym z możliwości korzystania z niej. Wskazać należy, że analogicznie również wypowiedział się w niemal identycznym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 13.11.2012 r. w sprawie I ACa 1102/12, www.orzeczenia.wroclaw.sa.gov.pl), a Sąd Najwyższy rozpoznając kasację od tego wyroku nie znalazł podstaw do jej uwzględnienia (wyrok SN z 24.01.2014 r., V CSK 117/13, Lex nr 1478715).

Natomiast dokonując ustaleń faktycznych w tym zakresie Sąd odmówił mocy dowodowej sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego sądowego J. B., (a w konsekwencji również opinii sądowego biegłego F. Ś., który sporządzając swoją opinię przyjął za podstawę ustalenia wynikające z opinii J. B.) gdyż strona pozwana zakwestionowała pogląd tego biegłego co do zakresu, w jakim strona pozwana miała korzystać z nieruchomości powodów, a ponieważ do ustalenia tej okoliczności niewątpliwie niezbędne są wiadomości specjalne z zakresu elektroenergetyki, czyli z innego zakresu niż geodezja, a tylko taką specjalność posiada biegły sądowy J. B., nie jest dopuszczalne czynienie ustaleń faktycznych w tym zakresie na podstawie jego opinii sporządzonej w niniejszej sprawie.

Obszar nieruchomości powodów, za który przysługuje im wynagrodzenie za bezumowne korzystanie, przyjęto na podstawie niekwestionowanej opinii biegłego geodety Z. T., zgodnie z którego wyliczeniami ww. obszar nieruchomości powodów, całkowicie wyłączony z możliwości korzystania z niej na skutek obecności na tej nieruchomości słupowej stacji transformatorowej oraz słupa przelotowego wraz z niezbędnym obszarem wokół tej stacji i tego słupa, wynosi łącznie 8 m², co było zresztą zbieżne ze wstępnymi wyliczeniami biegłego M. S..

Wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów za okres dochodzonych powództwem w niniejszej sprawie ustalone zostało na podstawie niekwestionowanej przez strony opinii biegłej sądowej z zakresu szacowania nieruchomości A. M., według wariantu II tej opinii po jego przeliczeniu, stosownie do przyjętego, wyżej wskazanego obszaru nieruchomości powodów, za korzystanie którego powodom należy się wynagrodzenie. Ponieważ biegła w wariantcie II wyliczyła wynagrodzenie łącznie nie tylko za obszar nieruchomości całkowicie wyłączony z możliwości korzystania z niej, ale również za tzw. obszar niezbędny do właściwej eksploatacji, wytyczony przez biegłego Z. T., wariant II należało przeliczyć w celu dostosowania go do przyjętego obszaru 8m². Biegła wyliczyła bowiem należność za oba ww. obszary w ten sposób, że posłużyła się następującym równaniem:

$$W. = W_{11} \times u \times [((...)) \times k + (...)] \times w_i$$

Mając na uwadze przyjęte przez biegłą w opinii oznaczenia, gdzie w szczególności współczynnik (...) oznacza łączną powierzchnię ww. obszarów, a współczynnik (...) oznacza sam obszar nieruchomości całkowicie wyłączony

z możliwości korzystania z niej tj. 8 m², przeliczenie to polega na wyeliminowaniu - wskutek przyjęcia że wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości należy się powodowi tylko za obszar nieruchomości całkowicie wyłączony z możliwości korzystania z niej - z tego równania jego części w postaci działania ((...)) x k, gdyż jak wynika z opinii działanie to byłoby niezbędne, gdyby do wynagrodzenia przyjmować także tzw. obszar niezbędny do właściwej eksploatacji, gdyż wówczas niezbędne byłoby uwzględnienie w wyliczeniu dotyczącym tego obszaru tzw. współczynnika k, czyli współczynnika współkorzystania z nieruchomości w pasie bezumownego korzystania przez przedsiębiorcę, a którego to obszaru, jak wynika z ustaleń faktycznych, nie należy wliczać do obszaru objętego bezumownym korzystaniem z nieruchomości powodów. Zatem po wyeliminowaniu tej części równania i przyjęciu pozostałych niezmiennych wartości z wyliczenia biegłej wyliczenie należności za poszczególne lata będzie odzwierciedlone wzorem:

$W. = W_{11} \times u \times [(...)] \times w_i$ i przedstawia się następująco:

W. za okres od 05.02.2002 do 31.12.2002 = 26,28 x 0,095 x 8 x 1,043 = 20,83 zł

W. za okres od 01.01.2003 do 31.12.2003 = 27,98 x 0,095 x 8 x 1,008 = 21,43 zł

W. za okres od 01.01.2004 do 31.07.2004 = 29,51 x 0,095 x 8 x 1 = 22,43 zł.

Zatem łącznie wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów w ww. okresie wynosi 64,69 zł. Powództwo przewyższające ww. kwotę za ww. okres podlegało zatem oddaleniu jako pozbawione podstaw faktycznych i prawnych, o czym orzeczono w pkt II wyroku.

O odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 455 Kc w zw. z art. 481 § 1 i 2 Kc mając też na uwadze granice żądania pozwu (powodowie żądali zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu). Wskazać należy, że zobowiązanie z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie jest uważane w doktrynie i w orzecznictwie za bezterminowe w rozumieniu art. 455 Kc, a powodowie nie wykazali, by przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie wzywali stronę pozwaną do zapłaty tego wynagrodzenia za okres objęty powództwem. Zatem dopiero doręczenie stronie pozwanej odpisu pozwu w niniejszej sprawie można uznać za wezwanie do zapłaty w rozumieniu art. 455 Kc, które powinno skutkować niezwłocznym spełnieniem tego świadczenia w odpowiedniej wysokości przez stronę pozwaną, a skoro tak się nie stało, od następnego dnia tj. od 11 sierpnia 2011 r. strona pozwana pozostaje w opóźnieniu w zapłacie ww. świadczenia na rzecz pozwanych. O rozróżnieniu w zakresie odsetek za okres do 31.12.2015 r. i od 01.01.2016 r. orzeczono w związku z aktualnym brzmieniem art. 481 § 2 Kc. W pozostałym zakresie powództwo o odsetki ulegało również oddaleniu jako bezzasadne.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł na podstawie art. 100 zd. 2 Kpc. Mając na uwadze, że strona pozwana przegrała sprawę jedynie w ok. 0,3 %, Sąd włożył na powodów obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, mając na uwadze, że strona pozwana uległa jedynie co do nieznaczącej części żądania pozwu. Zasądzona solidarnie od powodów jako małżonków na rzecz strony pozwanej kwota 8.894,22 zł stanowi celowe w rozumieniu art. 98 § 1 i 3 Kpc koszty procesu poniesione przez stronę pozwaną na które składała się kwota 2.400 zł tytułem opłaty za czynności jednego radcy prawnego reprezentującego stronę pozwaną (par. 6 pkt 5 Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Dz. U. nr 163 z dnia 3 października 2002 r., poz. 1349 z późn. zm.), kwota 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 6.477,22 zł tytułem poniesionych przez stronę pozwaną kosztów wynagrodzeń biegłych w niniejszej sprawie.

Opierając się na tej samej zasadzie obciążenia kosztami Sąd obciążył powodów solidarnie obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej kwoty 1.344,48 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo w toku postępowania przez Skarb Państwa, w postaci części wynagrodzeń biegłych (k. 427, 430 odw., art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Mając powyższe na względzie, należało orzec jak w sentencji orzeczenia.